

De vaste commissie voor Veiligheid en Justitie heeft enkele vragen en opmerkingen over de initiatiefnota «Een Centraal Aandeelhoudersregister voor besloten- en (niet-beursgenoteerde) naamloze vennootschappen» van de leden Groot en Recourt (Kamerstuk 32 608, nr. 2) ter beantwoording aan de indieners voorgelegd.

De voorzitter van de commissie,
De Roon

De griffier van de commissie,
Nava

I. Opmerking en vragen vanuit de fracties

Inleiding

De leden van de VVD-fractie complimenteren de indieners met hun initiatiefnota nu het niet vaak voorkomt dat de leden van de Tweede Kamer gebruik maken van hun recht van initiatief. Zij hebben de volgende vragen naar aanleiding van de initiatiefnota.

Deze leden constateren dat de indieners opmerken dat de parlementaire werkgroep verwevenheid onderwereld/bovenwereld en het kabinet veel aandacht hebben besteed aan de vastgoedsector en de criminele activiteiten die zich daar afspelen. De indieners zijn van mening dat ook in andere sectoren fraude of criminele activiteiten plaats kunnen vinden. Kan dit ook worden verduidelijkt door middel van een cijferoverzicht? Met andere woorden: hoe erg is het probleem dat de indieners menen op te lossen met hun initiatief?

Volgens de indieners zijn notarissen ook bij deze fraudegevallen betrokken geweest. Kan dit ook worden verduidelijkt door middel van een cijferoverzicht met betrekking tot de rol van notarissen in deze activiteiten? Zijn er cijfers bekend bij de indieners over het aantal malafide notarissen? Vinden de indieners dat het toezicht op notarissen faalt?

Deze leden vragen of de initiatiefnota niet vooruit loopt op de analyses en de voorstellen van de Nationale Regiegroep aanpak Misbruik Vastgoed.

De leden van de PVV-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de initiatiefnota van de leden Groot en Recourt. Zij stellen hieronder een aantal vragen.

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de initiatiefnota van de leden Groot en Recourt. Met de indieners zijn zij van mening dat het van belang is om schimmige constructies met besloten vennootschappen (bv's) die worden gebruikt voor btw-fraude, ontslagzwendel, faillissementsfraude en duistere fiscale constructies tegen te gaan.

De leden van de SP-fractie hebben met waardering kennisgenomen van de initiatiefnota van de leden Groot en Recourt. Deze leden onderschrijven het grote belang van het bestrijden van misbruik van rechtspersonen. Zij hebben de volgende vragen en opmerkingen.

Rol van de notaris

De leden van de SP-fractie lezen dat de indieners verwijzen naar diverse andere maatregelen om misbruik van rechtspersonen te voorkomen en te bestrijden, zoals het doorlopende toezicht op rechtspersonen. Hebben de indieners inzichtelijk hoe effectief dit herziene toezicht op rechtspersonen is en wat hier de concrete resultaten van zijn?

Bestaande onderzoeksmogelijkheden bij overdracht van aandelen

De leden van de VVD-fractie merken op dat de indieners stellen dat op grond van artikel 2:85 van het Burgerlijk Wetboek (BW) een wettelijke verplichting bestaat op het regelmatig bijhouden van het aandeelhoudersregister, maar dat in de praktijk blijkt dat dit vaak slecht is bijgehouden of dat het aandeelhoudersregister zelfs vaak zoek zou zijn. Deze leden herkennen zich in deze uitspraken, maar hebben geen inzicht in de omvang van deze problematiek. Kunnen de indieners aangeven op welke gegevens ze zich baseren en hoe ernstig dit probleem is?

De leden van de PVV-fractie constateren dat in de initiatiefnota is te lezen dat het aandeelhoudersregister dat ingevolge artikel 2:85, tweede lid, BW door de vennootschap dient te worden bijgehouden, slecht wordt bijgehouden. Kunnen de indieners aangeven hoe dat komt?

De leden van de SP-fractie lezen in de initiatiefnota dat het nu zo is dat uitsluitend wanneer een vennootschap slechts één aandeelhouder heeft, dit in het Handelsregister wordt vermeld. Als er meer aandeelhouders zijn, wordt dit niet in een register opgenomen. Wat is hier de achtergrond van? Waarom is hiervoor gekozen? Kunnen de indieners ook toelichten op basis van welke argumenten er destijds in de discussie hierover in 1994 is afgezien van een centraal aandeelhoudersregister? Met welke argumenten kunnen de indieners de argumenten van destijds ontkrachten?

Deze leden vragen of de indieners van mening zijn dat de Kamer van Koophandel een grotere rol zou moeten spelen bij het tegengaan van misbruik van rechtspersonen. Juist bij de Kamers van Koophandel is immers veel informatie bekend die cruciaal is voor het signaleren van fraude met vennootschappen, malafide doorstarters en faillissementsfraude. Medewerkers van de Kamers van Koophandel zijn op dit moment echter verplicht ondernemingen in te schrijven. Zij mogen signalen van fraude niet melden. Wat zouden de indieners ervan vinden de medewerkers van de Kamers van Koophandel meer bevoegdheden te geven om signalen van strafbare feiten of andere verdachte handelingen door te geven aan de politie? Dat hoeft het voorstel van een centraal aandeelhoudersregister niet in de weg te zitten. Graag ontvangen zij een reactie hierop.

Gebrek aan transparantie

De leden van de VVD-fractie vragen of de transparantie in het rechtsverkeer en het voorkomen van strafbare feiten niet al in bestaande wet- en regelgeving wordt gerealiseerd, zoals de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) en de Wet op controle van misbruik van rechtspersonen. Deze leden vinden dat de initiatiefnota op dit punt niet duidelijk is. Zij zullen in het hiernavolgende ook nadere vragen stellen.

Beslispunten

De leden van de VVD-fractie vragen of de indieners specifiek kunnen aangeven hoe de initiatiefnota zich verhoudt tot de algemene leidraad Wwft en Sanctiewet. Waar wijkt de initiatiefnota daarvan af dan wel komt daarmee overeen?

Kunnen de indieners specifiek aangeven hoe de initiatiefnota zich verhoudt tot de Wet controle rechtspersonen? Waar wijkt de initiatiefnota daarvan af dan wel komt daarmee overeen?

Kunnen de indieners specifiek aangeven hoe de initiatiefnota zich verhoudt tot de aangepaste Wet documentatie rechtspersonen? Waar wijkt de initiatiefnota daarvan af dan wel komt daarmee overeen?

Kunnen de indieners specifiek aangeven hoe deze nota zich verhoudt tot het onlangs aangenomen wetsvoorstel Invoeringswet vereenvoudiging en flexibilisering bv-recht (Kamerstuk 32426)? Waar wijkt de initiatiefnota daarvan af dan wel komt daarmee overeen? Kunnen de indieners ook aangeven hoe de introductie van het Centraal Aandeelhoudersregister zich verhoudt tot het bestaande bv-recht?

Kunnen de indieners specifiek aangeven hoe de initiatiefnota zich verhoudt tot de uitbreiding van opgaveplichten in de Wet basisregister van ondernemingen en rechtspersonen en het Handelsregisterbesluit? Waar wijkt de initiatiefnota daarvan af dan wel komt daarmee overeen?

Deze leden vragen hoe de indieners aankijken tegen het project «Herziening Toezicht Rechtspersonen.» Zien zij deze nota als vervanging of als aanvulling op dit project?

De leden van de VVD-fractie vragen hoe het nut en de noodzaak van de initiatiefnota zich verhoudt tot de al bestaande verplichting:

- om aandelentransacties van besloten vennootschappen via notariële tussenkomst te laten geschieden;
- voor de besloten vennootschap om naast het aandeelhoudersregister ook aanvullende (notariële) documentatie bij de notaris aan te leveren;
- voor de notaris om de aantekening van de wijziging die door de notariële aandelenoverdracht wordt gerealiseerd zelf in het aandelenregister te maken, met een kopie voor diens dossier na ondertekening door de bestuurder, zoals gebruikelijk is;
- om een aandeelhoudersregister bij te houden, waarbij het niet bijhouden daarvan een economisch delict oplevert.

De aan het woord zijnde leden vragen of de indieners nog met betrokken partijen gaan overleggen? Zo ja, wie?

Centraal Aandeelhoudersregister

De leden van de VVD-fractie merken op dat de indieners de indruk wekken dat met invoering van een register in enige vorm fraude met vennootschappen tot het verleden behoort. Deze leden hebben behoefte aan nadere uitleg op dit punt.

De aan het woord zijnde leden vragen of de initiatiefnota een Centraal Aandeelhoudersregister gelijk stelt aan een openbaar register.

Deze leden vragen door wie het Centraal Aandeelhoudersregister het beste kan gehouden worden. In de initiatiefnota wordt integratie in het Handelsregister genoemd, zoals de Kamers van Koophandel dat bijhouden. Onderzoeken de indieners, gezien de beslotenheid en beveiliging maar ook beperking van de administratieve lasten, of het notariaat/de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) op dit punt niet een grotere toegevoegde waarde zouden kunnen leveren? Levert het vanuit het oogpunt van kosten en beperking van administratieve lasten niet voordelen op wanneer het Centraal Aandeelhoudersregister geïntegreerd werkt met de bestaande notariële automatiseringssystemen waarin de relevante gegevens van oprichtingen van vennootschappen en aandelenoverdrachten al zijn ingevoerd?

Is bovendien het Handelsregister niet onvoldoende geëquipeerd om vast te stellen wie wel en wie niet van de inhoud van het Centraal Aandeelhoudersregister mag kennis nemen? Zou het beheer niet beter onder de KNB kunnen worden ondergebracht? De KNB is namelijk ook verantwoordelijk voor het Centraal testamentenregister. Is de geheimhoudingsplicht van notarissen in dat kader niet ook dienstbaar?

Denken de indieners dat het voorgestelde Centraal Aandeelhoudersregister volledigheid en juistheid kan garanderen? Is het niet zo dat het eenvoudig is een buitenlandse rechtspersoon (direct of indirect) in de keten van aandeelhouders op te nemen en het juist kwaadwillende personen zijn die van die mogelijkheid gebruik maken? Is het dan niet beter om een Europese aanpak van fraudebestrijding te bepleiten? Het is toch namelijk zo, dat in alle gevallen waarin aandelen in een Nederlandse rechtspersoon kunnen worden gehouden door een in het buitenland gevestigde rechtspersoon de directe of indirecte overdracht van de aandelen zich niet via een Centraal Aandeelhoudersregister laat traceren? Is de effectiviteit van het voorgestelde Centraal Aandeelhoudersregister daardoor niet al te zeer beperkt? Hebben de indieners ook onder ogen gezien dat veel familievennootschappen juist het oogmerk hebben, bijvoorbeeld voor de veiligheid van de als aandeelhouder betrokken personen, om de aandeelhouder geheim te houden? Vrezen de indieners niet deze voor Nederland belangrijke investeerders het land uit te jagen?

Hoe lossen de indieners het probleem op dat stichtingen ook aandeelhouders kunnen zijn en dat zij, door al dan niet onderhands certificaten uit te geven, de uiteindelijk belanghebbende kunnen afschermen? Hebben de indieners onder ogen gezien dat het wezen van de commanditaire vennootschap juist bedoeld is om de commanditaire vennoot aan de zichtbaarheid te onttrekken, hetgeen ook een wettelijke voorwaarde is? Druist het Centraal Aandeelhoudersregister hier niet tegen in? Hoe zien de indieners het Centraal Aandeelhoudersregister functioneren als een vereniging aandeelhouder is? Moeten alle leden van die vereniging dan ook worden geopenbaard? Graag vernemen deze leden ook hoe de indieners aankijken tegen de rol van de Onderlinge Waarborgmaatschappijen en coöperaties in het Centraal Aandeelhoudersregister. Wat zullen de gevolgen zijn van het Centraal Aandeelhoudersregister voor de trustmaatschappijen in Nederland?

De leden van de VVD-fractie vragen of het niet ongewenst is en in strijd met het besloten karakter van de bv en de privacy van de aandeelhouders als er een Centraal Aandeelhoudersregister komt. Zijn de indieners het eens dat het vestigingsklimaat voor bedrijven in Nederland gunstig moet blijven en dat de eventuele gevolgen van deze nota hier tegenover moet worden gezet? Kan het zijn dat aandeelhouders, mocht er sprake zijn van een Centraal Aandeelhoudersregister, uit legitieme privacy overwegingen zullen besluiten hun bedrijf dan wel moedermaatschappij buiten Nederland te vestigen? Dit privacyaspect speelt vooral bij familiebedrijven. Kunnen de indieners hier nader op ingaan? Leidt de voorgestelde complete transparantie niet tot een belemmering van de economische groei en de concurrentiepositie? Kunnen de indieners nadrukkelijk het aspect meenemen dat de wijze waarop en door wie het Centraal Aandeelhoudersregister gaat bijhouden van invloed kan zijn op de keuze voor Nederland als vestigingsland voor door niet-ingezetenen gecontroleerde ondernemingen en op de aantrekkelijkheid van Nederlandse vennootschappen als rechtsvorm voor door ingezetenen gecontroleerde ondernemingen?

Deze leden vragen of de indieners een reactie kunnen geven op de stelling dat alleen bij wet aangewezen personen toegang zouden moeten hebben tot een Centraal Aandeelhoudersregister en, vanzelfsprekend naast de vennootschap, personen die de vennootschap zelf toestemming verleent alsook personen die daarin nu al op grond van de wet inzage in hebben, zoals aandeelhouders (voor de bepaling wie toegang zou moeten kunnen hebben zou aansluiting kunnen worden gezocht bij de Wet controle rechtspersonen) en opsporingsinstanties (al dan niet na rechterlijke machtiging).

Kunnen de indieners een gedetailleerd overzicht worden gegeven van landen die soortgelijke registers kennen? Hoe is de privacy en openbaarheid aldaar geregeld?

De leden van de VVD-fractie vragen hoe de concernstructuren overzichtelijk gemaakt moeten worden door het voorgestelde Centraal Aandeelhoudersregister. Zijn concerns volgens het jaarrekeningenrecht nu al niet verplicht om inzage te geven welke rechtspersonen en vennootschappen door hen moeten worden geconsolideerd (artikel 2:405 BW)? Deze informatie ligt toch immers voor een ieder ter inzage bij het Handelsregister? Is de toegevoegde waarde van het Centraal Aandeelhoudersregister hierdoor niet wat beperkt? Geeft het Centraal Aandeelhoudersregister zelfs niet minder inzicht omdat de reikwijdte beperkt blijft tot Nederlandse vennootschappen?

Willen de indieners dat het aandeelhoudersregister dat de vennootschap nu zelf moet aanhouden, verdwijnt? Zo nee, hoe verhoudt de introductie van het Centraal Aandeelhoudersregister zich tot het bestaande register? De aan het woord zijnde leden vragen of de indieners een reactie kunnen geven op de verslagen van de Commissie Vennootschapsrecht, waaruit de verwachting valt op te maken dat de invoering van een Centraal Aandeel-

houdersregister sterk zou ingrijpen in de vennootschap en bovendien niet volledig zou zijn bij verkrijging onder algemene titel, terwijl er geen inzicht was in noodzaak en effectiviteit en het register bovendien tot hoge kosten zou leiden?

Deze leden vragen hoe het Centraal Aandeelhoudersregister vorm moet worden gegeven. Moeten bij een dergelijk register de gegevens centraal worden opgeslagen? Zou het ook een vorm kunnen hebben die overeenkomsten vertoont met het Centraal Testamentenregister, waarin niet de gegevens maar alleen de akten staan vermeld met de datum en naam van de notaris waarvoor de desbetreffende akte is verleden (het verwijfsregister)? Zou het vanuit het oogpunt van het beschermen van de vertrouwelijkheid niet beter zijn aan een dergelijk register de voorkeur te laten genieten?

De leden van de VVD-fractie vragen of de indieners daadwerkelijk menen dat pandrechten in het Centraal Aandeelhoudersregister dienen te zijn ingeschreven. Zal dan ook genoteerd moeten worden wie na verpanding en het inroepen daarvan het stemrecht heeft?

De regering merkt in haar reactie op de initiatiefnota (Kamerstuk 32 608, nr. 3) op dat voor de verdere inrichting van een Centraal Aandeelhoudersregister een verdere uitwerking van het voorstel en toetsing van de gevolgen noodzakelijk is. Gaan de indieners dit doen? Nemen zij daarbij ook de bredere ontwikkelingen op het terrein van het bv-recht, de herschikking van taken binnen de Belastingdienst en de registratie van notariële akten mee?

Wanneer een Centraal Aandeelhoudersregister de door vennootschappen gehouden aandelenregisters zou vervangen, heeft dit dan ook voor andere regelingen gevolgen? Kunnen de indieners dit verder uitwerken? Welke wetswijzigingen zouden dan moeten worden doorgevoerd? De leden van de VVD-fractie denken bijvoorbeeld aan het leggen van beslag op aandelen op naam en de noodzaak voor de vennootschap te weten wanneer beslag op door haar uitgegeven aandelen is gelegd. Is het daarom misschien niet te overwegen om, naast het handhaven van het huidige door vennootschappen gehouden aandeelhoudersregister, wettelijk te regelen dat een notaris en de deurwaarder in het geval van een beslag daarvan ook steeds mededeling doet aan een nieuw Centraal Aandeelhoudersregister?

De leden van de PVV-fractie merken op dat het niet duidelijk is of indieners voornemens zijn om het aandeelhoudersregister dat de vennootschap thans zelf dient aan te houden, te handhaven. Zo ja, wat is dan de verhouding tussen het in artikel 2:85, tweede lid, BW genoemde aandeelhoudersregister en het voorgestelde Centraal Aandeelhoudersregister?

Tevens vragen deze leden of de openbare inhoud van het Centraal Aandeelhoudersregister niet in strijd is met de beslotenheid van de bv. Deze leden merken voorts op dat de afweging tussen enerzijds het belang van het voorkomen van misbruik van bv's en niet-beursgenoteerde naamloze vennootschappen (nv's) en het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer bij het openbaar toegankelijk maken van het Centraal Aandeelhoudersregister niet duidelijk is. Zij vragen de indieners deze afweging duidelijk uiteen te zetten.

Niet duidelijk is of het Centraal Aandeelhoudersregister de garantie kan bieden dat de hierin vermelde gegevens juist zijn. Ook is niet duidelijk welke sanctie op niet-naleving hiervan staat. Deze leden willen hier graag duidelijkheid over krijgen.

De uitkomst van het onderzoek naar de mogelijkheden om een Centraal Aandeelhoudersregister in een geautomatiseerd systeem op te nemen heeft niet geleid tot een dergelijk systeem. In de initiatiefnota komt niet duidelijk naar voren waarom de indieners toch over willen gaan tot het

instellen van een Centraal aandeelhoudersregister. Graag vernemen deze leden een reactie hierop.

De aan het woord zijnde leden merken op dat in de initiatiefnota niet wordt duidelijk gemaakt hoe de doelstelling en voorstellen aansluiten op of afwijken van de wijziging van het bv-recht, de afschaffing van preventief toezicht (Wet controle rechtspersonen) en verzwarende het repressieve toezicht, de uitbreiding van de opgavenplichten in de Wet basisregister van ondernemingen en rechtspersonen en het bijbehorende Handelsregisterbesluit. Graag willen de leden van de PVV-fractie hier duidelijkheid over krijgen.

De leden van de CDA-fractie staan niet onwelwillend tegenover het voorstel om een Centraal Aandeelhoudersregister in het leven te roepen voor aandelen in bv's en niet-beursgenoteerde nv's. Voordat zij daarover echter een definitief standpunt innemen, stellen zij graag nog enkele kritische vragen aan de indieners.

Deze leden lezen in de initiatiefnota dat de toenmalige minister van Justitie al in 1994 in een brief aan de Kamer schreef dat nader werd onderzocht welke mogelijkheden er zijn om een centraal aandeelhoudersregister in een geautomatiseerd systeem op te nemen, omdat het aandeelhoudersregister ook een belangrijke rol kan spelen bij de bestrijding van misbruik met en door rechtspersonen. Kunnen de indieners duidelijk maken waarom dit onderzoek niet tot een dergelijk systeem heeft geleid?

De initiatiefnota wordt vooral gemotiveerd vanuit het belang van bestrijding van misbruik. Deze leden onderschrijven dit belang, maar verzoeken de indieners nader in te gaan op de rol die zij zien weggelegd voor de notaris. Kunnen zij uitgebreider ingaan op de vraag of het wenselijk is om de notaris een steeds belangrijker rol toe te bedelen in het kader van misbruikbestrijding? Zijn het niet in de eerste plaats de Belastingdienst, de Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst (FIOD) en het Openbaar Ministerie (OM) die fraude met bv's moeten aanpakken? De leden van de CDA-fractie delen de mening van de indieners dat de notaris een publieke taak heeft, maar vloeit de belangrijke rol die de notaris vervult in het kader van de rechtszekerheid vanouds niet vooral voort uit de omstandigheid dat hij authentieke akten kan opmaken, registreren en bewaken en dat hij partijen kan voorlichten over de gevolgen van door hen te verrichten rechtshandelingen? Kunnen de indieners uitgebreider toelichten waarom de notaris naar hun oordeel thuishoort in het rijtje Belastingdienst-FIOD-OM?

De aan het woord zijnde leden wijzen er in dit verband op dat de Belastingdienst, de FIOD en het OM in het kader van misbruikbestrijding al veel mogelijkheden ter beschikking staan. Zo moet elke akte – een paar uitzonderingen in het erfrecht daargelaten – op dit moment al worden geregistreerd bij de Belastingdienst. Er is dus al heel wat informatie over aandeelhouders in elke bv beschikbaar. Hebben de indieners zicht op wat er met deze gegevens door de Belastingdienst wordt gedaan?

Naar het oordeel van deze leden wijzen de indieners er terecht op dat het voorkomen en bestrijden van misbruik van rechtspersonen al langer de aandacht heeft van de politiek. Zo is ingevolge de Wet controle op rechtspersonen sinds 1 juli 2011 het preventieve toezicht vervallen, plaatsmakend voor een doorlopende controle op een brede kring van rechtspersonen. Kunnen de indieners duidelijk maken waarom zij, vooraleer over te gaan tot het in het leven roepen van een additioneel systeem van een Centraal Aandeelhoudersregister, niet eerst het nog zeer nieuwe systeem van doorlopend toezicht op rechtspersonen willen evalueren?

De leden van de CDA-fractie stellen dat het voorgestelde aandeelhoudersregister geen inzicht zal geven in het aandeelhouderschap van buitenlandse rechtspersonen (zoals een Engelse Limited of een Duitse GmbH).

Ook de Nederlandse coöperatie lijkt niet te vallen onder de reikwijdte van het voorgestelde Centraal Aandeelhoudersregister. Deze leden wijzen erop dat de coöperatie sinds enige tijd vanwege fiscale redenen in toenemende mate als alternatief voor een bv wordt gebruikt. Met andere woorden: wie kwaad wil, heeft ook na invoering van een Centraal Aandeelhoudersregister de mogelijkheid om gebruik te maken van – eventueel buitenlandse – structuren die niet onder de reikwijdte daarvan vallen om zodoende aan transparantie te ontkomen. Kunnen de indieners hierop reageren?

De aan het woord zijnde leden vrezen dat ook ondernemingen, die legitieme redenen hebben om niet transparant te zijn over hun aandeelhouderschap, zich na invoering van een Centraal Aandeelhoudersregister gedwongen zien hun toevlucht te nemen tot buitenlandse rechtsvormen. Aandeelhouders kunnen allerlei redenen hebben de persoonlijke levenssfeer te willen beschermen of terughoudend te zijn met het publiek maken van gevoelige bedrijfsinformatie. Zo zal een concern uit concurrentieoverwegingen niet altijd kenbaar willen maken in welke deelnemingen het een belang heeft. Welke verwachtingen hebben de indieners van de mate waarin ondernemingen zich gedwongen zullen zien hun toevlucht te nemen tot buitenlandse rechtsvormen als (tussen)holdingsvennootschap?

De leden van de SP-fractie zijn van mening dat het van bijzonder groot belang is dat fraude wordt aangepakt. Zij delen de analyse van de indieners dat bij diverse vormen van fraude vaak gebruik wordt gemaakt van ingewikkelde structuren van bv's. Ook de verwijzing naar de parlementaire werkgroep verwevenheid onderwereld/bovenwereld, die vaststelde dat vooral in de vastgoedsector zeer veel mis is, is terecht. Het is een probleem dat er notarissen zijn die willens en wetens meewerken aan malafide vastgoedtransacties. Deze leden delen de opvatting dat van notarissen, juist vanwege hun publieke taak, meer mag worden verwacht. Tegelijkertijd is het een probleem dat notarissen niet altijd voldoende inzichtelijk kunnen hebben hoe het zit met bepaalde rechtspersonen vanwege de onduidelijke constructies. Is het voorstel van het Centraal Aandeelhoudersregister naar de mening van de indieners een adequate oplossing om hier verandering in te brengen, of is er meer nodig? Deze leden lezen in de initiatiefnota dat de indieners de notaris meer instrumenten willen geven om onderzoek te doen naar de natuurlijke personen die werkelijk schuil gaan achter deze rechtspersonen en geldstromen. Zonder openbaar register van aandelen is dat moeilijk of onmogelijk. Wat mag van een notaris precies worden verwacht zodra het Centraal Aandeelhoudersregister, zoals de indieners dit voor zich zien, zou zijn ingesteld? Waartoe is een notaris dan verplicht, hoe ver gaat deze onderzoeksplicht? Graag ontvangen deze leden een toelichting op dit punt.

De aan het woord zijnde leden vragen in hoeverre het register, zoals zij dat voor zich zien, volledig openbaar of slechts beperkt toegankelijk zou moeten zijn om voldoende effectief te zijn. Welke informatie moet er precies in dit register worden opgenomen? In hoeverre betreft dit eigenlijk privacygevoelige informatie?

Overdracht van certificaten van aandelen bij notariële akte

Voor zover de voorstellen de ontduiking van overdrachtsbelasting willen verminderen, vragen de leden van de VVD-fractie of niet onderzocht dient te worden of en hoe de bestaande middelen van de Belastingdienst aanvulling behoeven. Verschafft de plicht tot registratie van notariële akten de Belastingdienst niet al adequate informatie over de partijen bij en de inhoud van rechtshandelingen en – feiten met betrekking tot de (overgang en overdracht) van onroerende zaken? Het is toch zo dat alle akten door notarissen ter registratie moeten worden aangeboden? Daarbij bevinden

zich toch vanzelfsprekend ook de oprichtingsakten van bv's en nv's die alleen aandelen op naam kennen en waarvan geen aandelen of certificaten ter beurze worden verhandeld en akten waarbij dergelijke aandelen worden uitgegeven of overgedragen?

Is het niet beter om de bestaande mogelijkheden tot signalering, registratie en controle beter te benutten? Dit komt immers overeen met de conclusie van de parlementaire werkgroep verwevenheid bovenwereld/onderwereld. Gedacht kan worden om bestaande registraties in de registers van de Belastingdienst en het insolventieregister al dan niet via de dienst Justis beter te benutten bij de bestrijding van frauduleuze praktijken en zo de recherchetaken van het notariaat te verlichten. Kunnen de indieners aangeven waarom dit wel of niet te prefereren is?

Deze leden vragen of de indieners kunnen aangeven wat het wettelijke begrip certificering van aandelen is? Indien er geen wettelijk begrip hiervan is, leidt de voorgestelde regeling dan niet tot rechtsonzekerheid? Hoe gaan de indieners om met gecertificeerde aandelen waarbij de vennootschap geen medewerking heeft verleend?

De leden van de CDA-fractie wijzen erop dat certificering op dit moment nauwelijks in de wet is geregeld en vrezen dat verplichtstelling van een notariële akte eenvoudig ontdoken kan worden zonder sluitende wettelijke regeling met betrekking tot certificering. Wat is hierop de reactie van de indieners? Moet certificering niet eerst een steviger wettelijke basis krijgen, voordat geregeld kan worden dat voor overdracht van certificaten van aandelen in een bv of een niet-beursgenoteerde nv een notariële akte is vereist?

Aandelen aan toonder bij niet-beursgenoteerde naamloze vennootschappen afschaffen

De leden van de VVD-fractie vragen hoe de afschaffing van toonderaandelen voor de nv zich verhoudt tot de beperkte dematerialisatie van het effectenverkeer in de Wet giraal effectenverkeer (Wge) en waar deze afwijkt dan wel overeenkomt?

Deze leden vragen hoe het afschaffen van toonderstukken zich verhoudt tot de conclusie dat te treffen maatregelen niet zouden moeten leiden tot een verstoring van het gelijk speelveld voor Nederlandse ondernemingen en ondernemingen. Zou Nederland zich in internationaal verband niet meer moeten inzetten voor gelijkgerichte maatregelen ter bevordering van transparantie van het effectenverkeer? Hoeveel nv's met toonderstukken bestaan er? Kunnen de indieners aangeven hoeveel problemen er in de praktijk bestaan bij nv's met toonderstukken? Hoeveel niet-Wge-toondereffecten worden er verhandeld? Zijn een verscherpt toezicht en scherpere sancties op de rol van notarissen niet een beter middel?

De leden van de PVV-fractie merken op dat uit de initiatiefnota niet blijkt hoe afschaffing van toonderaandelen voor de nv zich verhoudt tot de beperkte dematerialisatie van het effectenverkeer in de Wge. Graag vernemen deze leden een beschouwing hierover.

De leden van de CDA-fractie zijn voorstander van afschaffing van aandelen aan toonders bij niet-beursgenoteerde nv's. Hoewel het nog maar de vraag is of er in de praktijk veel gebruik wordt gemaakt van toonderaandelen bij niet-beursgenoteerde nv's (toonderaandelen kunnen immers zoek raken), zijn zij met de indieners van oordeel dat deze toonderaandelen door de voorschriftloze overdrachtsmogelijkheid kunnen dienen voor allerlei vormen van misbruik, zoals belastingontduiking tot witwassen en het financieren van terrorisme.

De leden van de SP-fractie vragen de indieners of zij weten hoe de praktijk werkt in België, waar al is gekozen voor het afschaffen van de aandelen aan toonder bij niet-beursgenoteerde naamloze vennootschappen.

Financiële gevolgen

De leden van de VVD-fractie merken op dat de indieners met betrekking tot de mogelijke financiële gevolgen stellen dat de transactiekosten door de overheid in de vorm van leges kunnen worden vastgesteld en dat dit voor de partijen extra kosten met zich meebrengt. Daarbij merken de indieners op dat door het Centraal Aandeelhoudersregister meer overdrachtsbelasting kan worden geheven. Graag ontvangen deze leden een overzicht van de mogelijk op te leveren extra belasting op dit punt, temeer nu per 1 juli 2011 de overdrachtsbelasting is gehalveerd. Deze leden vragen of het Centraal Aandeelhoudersregister niet vooral kostenverhogend zal werken voor de ondernemer in het midden- en kleinbedrijf.

Voorts vragen deze leden hoeveel de administratieve lasten voor het bedrijfsleven bedragen. Het is voor Nederland, zeker in tijden van crisis, van zeer groot belang dat het vestigingsklimaat in Nederland voor het bedrijfsleven aantrekkelijk is en blijft. Nederland is tenslotte een handelsnatie. De mogelijke gevolgen van deze initiatiefnota kunnen ertoe leiden dat het vestigingsklimaat in Nederland wordt aangetast. Kan een overzicht worden gegeven van de doeltreffendheid van de voorstellen en de invloed op het vestigings- en ondernemingsklimaat?

De leden van de PVV-fractie merken op dat in de initiatiefnota wordt volstaan met de opmerking dat het niet mogelijk is een beredeneerde schatting te maken van de kosten van de instelling van een Centraal Aandeelhoudersregister. Kunnen de indieners de stelling onderbouwen dat betere waarborging van het rechtsverkeer, het voorkomen van misdrijven en de te verwachten extra belastinginkomsten voldoende compensatie zullen bieden voor de toegenomen lasten voor aandeelhouders?

De leden van de CDA-fractie zijn benieuwd of de indieners in kaart hebben gebracht welke financiële gevolgen een Centraal Aandeelhoudersregister zal hebben voor het vestigingsklimaat in Nederland. Kunnen de indieners daarop reageren?

De leden van de SP-fractie vragen de indieners te reageren op reactie van de regering op de initiatiefnota. Wat vinden de indieners deze terughoudende reactie die vooral vanuit het oogpunt van het beperken van de regeldruk en de lasten voor het bedrijfsleven is ingegeven? Vinden de indieners dit terecht? Kunnen de indieners toelichting geven op de daadwerkelijke lasten en regeldruk die dit voorstel voor het bedrijfsleven tot gevolg zou kunnen hebben?